

Bestandsplan for hjort, vald 4, Equinor Mongstad

Austrheim kommune 2019-2021

Innledning

Hjorteprosjektet på Mongstad startet i 2005, og har siden den gang vært gjenstand for omfattende undersøkelser med tanke på å dokumentere helsetilstanden til dyrene. Alt av undersøkelser har vist resultater godt innenfor anbefalte verdier. Etter at vi startet med forvaltning av stammen gjennom jakt, styrt gjennom flerårige bestandsplaner, tyder alt på at vi har hatt og har i dag en sunn hjortestamme på Mongstad. Det er noe trekk inn og ut av området, men de fleste dyrene er rimelig stasjonære. Vi beholder målet fra sist bestandsplan om en stamme som består av rundt 14-15 dyr over vinteren.

Forskning og fagmiljøet er enig om at det er viktig at en hjortestamme inneholder godt voksne dyr av begge kjønn. Og de fleste forvaltningsplaner bygger nå rundt et ønske om å øke andelen eldre dyr, spesielt eldre bukker kan lett beskattes for hardt. Vi har hatt fokus på dette i siden oppstart og har en stamme med god fordeling i alder.

Vi ser det som en fordel å ha egen bestandsplan for Mongstad siden dette er et spesielt område med tanke på nærheten til tung industri og siden området er betydelig inngjerdet. Samtidig er det åpent mot sjø som gjør at hjort vil kunne trekke inn fra områdene rundt Mongstad. Med egen bestandsplan har vi gjennom mange år hatt god kontroll på bestanden og avskytinga, og har forvalta stammen slik at vi har hatt en sunn hjortestamme uten konflikter inn mot den industrielle aktiviteten i området.

Vi har vurdert muligheten for å inkludere Mongstad i en større bestandsplan som dekker mesteparten av arealet i Austrheim kommune. Men vi frykter det kan resultere i at vi havner i uønska situasjoner der vi ikke får forvalta den aktuelle bestanden på Mongstad på en like god måte som med en egen bestandsplan. Og en håper med dette at det kan utøves skjønn i forhold til krav om minsteareal i § 12 og 15.

Areal i bruk

Det har vært et areal innenfor gjerdet til Equinor Mongstad, som hjorten har nytta. Etter ny gjerde-trase blei ferdigstilt i 2016/2017 blei dette noe redusert. Men Equinor Mongstad har også en del areal på utsiden av gjerdet som hjorten kan nytte og ein velger å inkludere noe av dette i grunnlag for bestandsplan. Totalt er da arealet som er tilgjengelig for hjorten ca. 1150 daa. (bebygget areal og areal som ikke er tilgjengelig eller egna, er ekskludert) Vi har fulgt ekstra med på trekkvaner og oppholdsplasser for hjorten etter denne endringen for å avdekke eventuelle uheldige effekter, som økt trekk over veier og opphold i risiko-områder. Men det ser ikke ut til å være noe problem.

Trekk/stabilitet

Hovedparten av stammen på Mongstad holder seg innenfor gjerdene rundt industriområdet Equinor Mongstad, men det er også noe trekk ut og inn i området. Det kan sjå ut som unge bukker (1,5 åringer) har en tendens til å vandre ut, og at 2,5+ åringer trekker inn i området. Det forekommer sannsynligvis også trekk ut og inn blant ho-dyr, men sannsynligvis i litt mindre grad. Området er ikke 100% lukket og det er f.eks. god mulighet for hjorten å svømme inn/ut fra sjøen på flere kanter. Noe en anser som sannsynlig.

Rutiner for handtering av viltet (fra skudd til «matbord»)

Alle felte hjort blir godkjent av jegerne som er kurset og godkjent som viltkontrollører. Slakt av alt vilt som felles på vald 4, Equinor Mongstad, skal gå til veldedige formål eller offentlige arrangement. Eksempelvis har det blitt lever slakt til ulike alders- og sjuke-heimer i Nordhordland, til landbruksdagen på Austrheim og til Fonnes-dagen. Dei som tar imot slakt må kunne ta imot halv eller heile slakt. Det er også vurdert å selge slakt på det private marked og la pengene gå til andre veldedige formål, f.eks. utstyr til barnehager. Formålet med eventuelt salg av slakt er å kunne nå ut til flere veldedige formål.

Fallvilt-handtering

Fallvilt ved sjukdom eller skade blir håndtert av jegerne som også er godkjent fallvilt-jegere i Austrheim kommune. Viltansvarlig i Austrheim kommune blir varslet, og skjema for fallvilt sendes inn. CWD-prøve fra hjernen og kjertel ved nakke/hode tas av jeger eller viltansvarlig fra kommunen. Ved behov for ettersøkshund brukes vilttelefonen på lik linje med området på utsiden av anlegget. Fallvilt blir i utgangspunktet fjernet ut fra raffineri-området, men om det ikke ligger til sjenanse og langt fra områder med ferdsel kan det vurderes av jegerne å la fallviltet ligge igjen i utmark. (Det vil da bli brutt ned på naturlig måte)

Plan for det «øde» området. Hvordan håndteres området mellom gjerdene

Som nevnt i avsnittet «Areal i bruk» blei det i 2016/2017 montert et nytt sikringsgjerde på Mongstad, det medførte at et område på ca. 340 mål mellom nytt og gammelt gjerde blei heilt inngjerdet. I dette området har en lokal bonde fått løyve til å ha sauer på beite året rundt. Dette var et område som hjorten brukte tidligere og det har vert observasjoner av hjort inne i området etter at det blei lukket. Som et tiltak for at hjort som hadde/har kommet seg inn skal kunne komme seg ut, er en del

av gjerdet redusert i høyde og terrenget på innsiden av gjerdet er løftet. Slik at resultatet er at gjerdet på dette området er ca. 1,7 meter høyt fra bakkenivå på utsiden, og ca. 1,2 meter fra innsiden. Etter det en kan sjå, så ser det ut til at justering av gjerdet har fungert som ønsket, og at hjort(ene) har trekt ut av området. Området er under jevnlig tilsyn av bonden som vi har god kontakt med, slik at vi holdes orientert om eventuelle nye observasjoner av hjort. I tillegg er securitas informert om å melde fra om det blir observert hjort inne på dette området i forbindelse med deres sikkerhetsrunder.

Målsetning for bestandsplan

Hovedmål: Å opprettholde en naturlig og bærekraftig bestand av hjort på Equinor Mongstad sitt område så fram dette ikke er en fare for dyrene, personell eller utstyr.

Delmål:

- Hjortebestandens størrelse skal til enhver tid tilpasses ressursgrunnlaget og egnet leveområde.
- Bestanden skal ha en naturlig struktur og sammensetning av kjønns- og aldersfordeling.
- Forekomst av dyr bør i størst mulig grad lokaliseres til deler av industriområdet kor sikkerhet og hensyn til både folk og dyr kan ivaretas på en tilfredsstillende måte.
- En ønsker ikke å frede enkeltindivider, men en ser stor fordel i å beholde merkede dyr så lenge det ikke går utover forvaltningens øvrige mål.
(Vi har i dag 3 voksne koller som er merket med nummer i øret, dette hjelper oss å identifisere individ og familiegrupper)

Virkemiddel:

- Bestandens størrelse og sammensetning reguleres ved ordinær jakt basert på flerårig forvaltningsplan.
- Bestandsutvikling følges gjennom overvåking av stammen og identifisering av individene.
- Årlig orientering i jaktområdet og søk etter fallvilt. Dette utføres av jegerne i forkant og under jakten, ved observasjoner og ved å gå gjennom områdene.)
- Vegetasjons-skjøtsel anvendes for å holde dyra unna risiko-områder.

Måloppnåelse 2016-2018

Tabellen under viser planlagt felling 2016-2018, og realisert felling på Mongstad 2016-2018

Alder	Antall plan/ felt	Prosent av uttak, plan/felt
Kalv	6 / 6	28 / 29
Spissbukk	2 / 1	10 / 5
Ungkolle	3 / 3	14 / 14 (ungdyr)
Kolle	5 / 5	24 / 24
Bukk	5 / 6	24 / 28
Sum	21 / 21	100 / 100

Før høsten 2018 såg en tydelig at stammen var større enn ønsket i henhold til bestandsplan og ein søkte til kommunen om ekstra løyver. Det blei tildelt og felt 5 ekstra dyr. Sannsynligvis er årsaken til økningen en kombinasjon av flere faktorer. En litt forsiktig avskytningsplan de siste årene, og tiltrekking av nye dyr til området. Muligens kan til-trekte dyr ha sammenheng med snørike vintre 2016-2017 i områdene rundt Nordhordland.

Antatt bestand vinter/vår 2019

Voksen Bukk: 6

Voksen kolle: 5

1,5års kolle: 2

1,5års bukk: 3

Kalv: 5

Totalt antatt bestand 22 dyr (antar det vil komme 5-6 nye kalver våren/sommer 2019)

Bestanden er fremdeles litt høy i forhold til mål i bestandsplan, og fellingsplan under tar høyde for en kontrollert redusering av bestanden til ønsket nivå.

Fellingsplan 2019-2021

Fellingsplan vil kunne bli justert i forhold til observasjoner underveis, både mellom kjønn og alder. Løyve på 30 dyr over tre år vil gi oss handlingsrom til å holde stammen på ønsket nivå, samtidig som en har mulighet til å ta ut noen ekstra dyr som eventuelt trekker inn.

Alder	Antall	Prosent av uttak
Kalv	6	20
Spissbukk	6	20
Ungkolle	6	20
Kolle	6	20
Bukk	6	20
Sum	30	100

